

Аналізуючи результати, наведені на рисунках, можна відзначити, що загальний показник самоорганізації у переважній більшості (75% респондентів) виявлений на середньому рівні (рис. 1). Показник загальної самоефективності також був виявлений здебільшого на середньому рівні (67% опитаних), проте у 25% досліджуваних виявлено низький рівень загальної самоефективності (рис. 2), що відповідно до трактування методики, супроводжується відповідними соціальними наслідками: погіршення психічного та соматичного здоров'я, зниження показників досягнень та погіршення соціальної інтеграції. Виявлені показники викликають інтерес та потребують більш комплексного та детальнішого дослідження особливостей адаптації студентів до навчальної діяльності в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Carragher, J., & McGaughey, J. (2016). The effectiveness of peer mentoring in promoting a positive transition to higher education for first-year undergraduate students: a mixed methods systematic review protocol. *Systematic Reviews*, 5(68).
2. Tammy J. W., Sara B.O., & Yesenia, O. (2017). Mental health and academic performance of first-year college students. *International Journal of Higher Education*, 6(3), 178-187.
3. Volgina T.Iu The adaptation of students with learning activities in school pedagogy, 2007.

УДК 159.955

Кузнецов О.І.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практичної психології*

Харківського національного педагогічного університету імені

Г.С. Сковороди

Єфімова Т.Ю.

здобувач другого (магістр) рівня вищої освіти,

Харківського національного педагогічного університету імені

Г.С. Сковороди

РЕЛІГІЙНИЙ СВІТОГЛЯД ЯК ФАКТОР ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ОСМИСЛЕНOSTІ ЖИТТЯ

Світогляд є структурним компонентом особистості, що позначається на її спрямованості, самосвідомості, самоставленні та ставленні до світу, є системою поглядів та уявлень про світ та себе у ньому. Змістом світогляду є сукупність ціннісних орієнтацій, ідеалів, переконань, знань, норм, оцінки, вищі почуття, які утворюють ціннісну картину світу особистості та визначають його тип і форму.

Провідними психологічними функціями світогляду є регуляція та організація поведінки і діяльності особистості, формування цілісності і суб'єктності особистості, її ціннісно-сислової наповненості та орієнтації, сприяння рефлексії та реалізації власного Я, оцінка об'єктів дійсності через формування картини світу та моделі «світ і Я». Релігійний світогляд відображає міру релігійності особистості, представлений вірою у Бога чи вищі сили, ідеалістичними уявленнями, пов'язаними із духовно-релігійними цінностями та регулює релігійну поведінку особистості. Альтернативними релігійному є містичний, агностичний та атеїстичний типи світогляду. Проблема релігійного світогляду є новою у сучасній психології. Н. Савелюк [3] визначила типи релігійної дискурсивності особистості, І.Е. Соколовською [4] було описано інваріанти релігійної ідентичності молоді, І.М. Богдановською [1] виявлено типи смислової організації релігійного досвіду, проте виявлення типології релігійного світогляду та відмінностей в екзистенційній наповненості життя в осіб з різними типами релігійного світогляду здійснено не було.

Вибірку досліджуваних склали 366 осіб, віком від 15 до 65 років у рівному співвідношенні чоловіків (184, 50,2%) та жінок (182, 49,8%). У дослідженні було застосовано авторську методику виявлення типу релігійного світогляду [2].

За результатами дослідження за нашою авторською методикою визначення типу релігійного світогляду (наведено у додатку) лише 9,5% досліджуваних характеризуються «чистими» типами, зокрема 19 осіб відносяться до «атеїстів», 5 осіб мають «містичний» тип світогляду, 7 осіб відносять до «агностиків» за типом світогляду, 4 особи з релігійним типом світогляду. Кластеризація показників релігійного світогляду показала існування п'яти типологічних профілів релігійного світогляду досліджуваних (рис. 1).

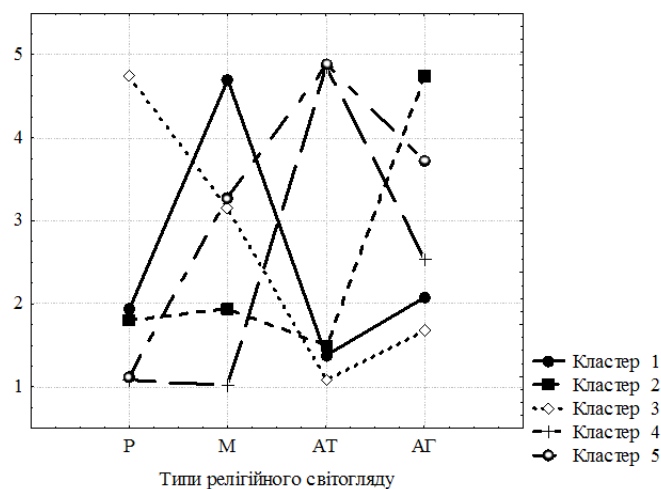

Рис. 1. Кластерні профілі релігійного світогляду

Кластер 1 – високі показники містичного типу – низькі показники інших типів релігійного світогляду – «Містичний тип релігійний світогляд»;

Кластер 2 – високі показники агностичного типу і низькі показники інших типів світогляду – «Агностичний тип релігійного світогляду»;

Кластер 3 – високі показники власне релігійного типу світогляду та низькі показники інших типів релігійного світогляду – «Релігійний тип світогляду».

Кластер 4 – високі показники атеїстичного типу та низькі показники інших типів релігійного світогляду – «Атеїстичний тип релігійного світогляду»;

Кластер 5 – високі показники атеїстичного та середньо-високі показники агностичного типів релігійного світогляду – низькі показники інших типів релігійного світогляду – «Атеїстично-агностичний тип релігійного світогляду».

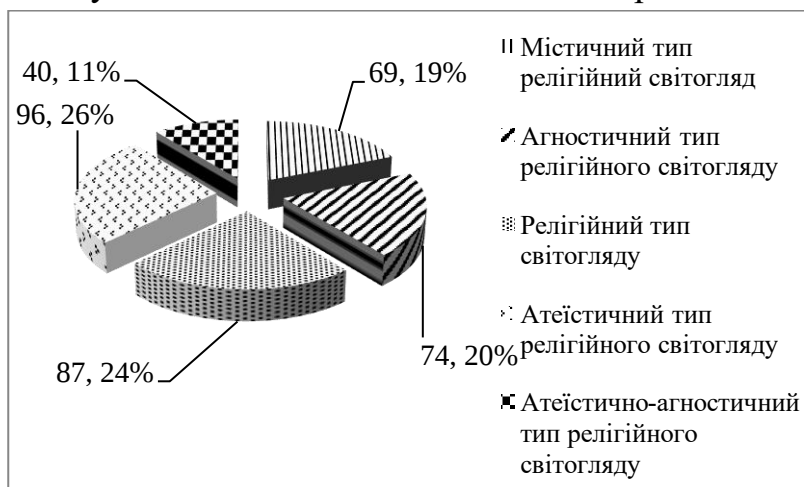

Рис. 2 Розподіл досліджуваних за типами релігійного світогляду

Отже, у результаті емпіричного аналізу було визначено п'ять типів релігійного світогляду: власне релігійний, містичний, агностичний, атеїстичний та агностично-атеїстичний.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богдановская И.М. Смысловая организация современного религиозного опыта личности. Дисс. ...к.психол.н. 19.00.01. СПб, 2002.
2. Кузнецов О. І. Фоменко К. І. Психологічна структура релігійного світогляду особистості. *Психологічні технології ефективного функціонування та розвитку особистості : монографія* / [за ред. : С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019.
3. Савелюк Н. Психологія розуміння релігійного дискурсу. К. : КНТ, 2017.
4. Соколовская И.Э. Социальная психология религиозной идентичности современной российской молодёжи. Дисс. ... д.психол.н. 19.00.05 - социальная психология (психологические науки). МГППУ. Москва, 2015.